

על גרפולוגיה והונאה עצמית

כבר שנים רבות ממצאי המחקרים ברורים: כתב היד לא
מלמד דבר על אישיותנו. אך שורה של הטיות חשיבה
ממשיכה לשכנע אנשים להאמין בשיטה הכאילו-מדעית הזאת

האזינו לגרסה מוקלטת של הכתבה.
 הכתבה הוקלטה בידי **הספרייה המרכזית לעיוורים ולבעלי
לקויות ראייה**

לרשימת כל **הכתבות הקוליות** באתר

מזה **מאות שנים** אנשים מאמינים שכתב ידו של אדם מלמד על אישיותו ועל כישוריו.
 הטכניקה הזאת, הקרויה גרפולוגיה, התפתחה מאוד במהלך המאה ה-19, בד בבד עם
 פריחתם של תחומי אבחון וחיזוי אחרים בעלי יומרות מדעיות, כמו **פרנולוגיה** (קריאה
 במבנה הגולגולת), **כירולוגיה** (קריאה בכף היד) ו**אסטרוולוגיה**. הגרפולוגיה הגיעה לשיא
 הפופולריות שלה בחציה הראשון של המאה ה-20, אך איבדה את מעמדה בהדרגה
 כשמחקרים יותר ויותר איכותיים בתחום שללו שוב ושוב את התוקף המדעי שלה.

מחקרים רבים ניסו לבדוק במהלך העשורים האחרונים את תוקפה של הגרפולוגיה כשיטת
 אבחון של תכונות אישיות וכישורים. התמונה המצטברת העולה מהם חדה וברורה: פעם
 אחר פעם הראו מחקרים מבוקרים שיכולת הניבוי וההערכה של גרפולוגים אינה עולה על
 זו של הטלת מטבע. עוד נמצא שבאופן עקבי אין הסכמה אפילו בין תחזיותיהם של
 גרפולוגים שונים המתבססים על אותו טקסט.

במחקר **טיפוסי**, שנערך בשנות ה-70 בארצות הברית, התבקשו שישה גרפולוגים
 מקצועיים ומנוסים לדרג כתבי יד של כחמישים אנשים שונים על פי 15 מדדי אישיות. כתבי
 הטקסטים הללו עברו במקביל כמה מבדקים פסיכולוגיים מתוקפים שהוצלבו זה מול זה, כדי
 לכווץ את ערכיהם של אותם 15 מדדים. התוצאות הראו שאיכות הניתוח של כתבי היד

קולו אור
 13 במאי, 2021
 12 min

יש מקום לספק

שתפו

0

16

להדפסה

הייתה נמוכה מאוד: לא נמצא כל קשר סטטיסטי בין האבחונים הגרפולוגיים לבין מדדי האישיות הפסיכולוגיים המתוקפים. כמו כן לא הייתה הסכמה גבוהה בין הגרפולוגים לבין עצמם, והכותבים לא הצליחו להבדיל בין האבחונים הגרפולוגיים שלהם עצמם לבין אבחון אקראי שניתן להם. הציונים הגבוהים היחידים במחקר היו אלה שהגרפולוגים נתנו לעצמם כשהתבקשו לנקוב במידת ביטחונם בהערכותיהם.

תוצאות דומות חזרו והופיעו במחקרים שבדקו את יכולת הניבוי של גרפולוגים בעוד ועוד נושאים. ניתוח כתבי יד לא הצליח לחזות **הצלחה בעבודה**, להבחין בין **סטודנטים מוחצנים או מופנמים**, לנבא **מאפיינים שונים**, לאבחן **תכונות אישיות**, לחזות את מידת **ההצלחה של סוכני מכירות**, ושלל תחזיות ואבחונים אחרים שגרפולוגים טענו שבאפשרותם לבצע. מרגע שנוטרלו גורמים כמו ידע מוקדם על הכותבים או הבדלי תוכן בין החומרים הכתובים שהוצגו לגרפולוגים, אבחון על פי כתב יד לא היה מהימן יותר מניחוש אקראי לצורך ניבוי תכונות אישיות, באבחון נטיות או איתור כישורים ויכולות.

מה מאות שנים אנשים מאמינים שכתב ידו של אדם מלמד על אישיותו ועל כישוריו. הטקסט המוכר **הקרום ביותר** בנושא "מדע הגרפולוגיה", שחיבר **קאמיילו באלדי** בשנת 1622 | דרך Europeana

ניבוי המובן מאליו

התכונות היחידות שנמצא שאפשר לזהות באופן פחות או יותר מהימן באמצעות כתב היד הן **מין ומצב סוציאלקונומי**. אפילו כאן, המהימנות של הגרפולוגיה הייתה **נמוכה יותר** משיטות שעברו תיקוף מחקרי כגון **שאלוני אישיות** (EPQ) או **מודל NEO**. **שוב ושוב** הראו מטא-אנליזות – מחקרים שמנתחים את ממצאיהם של מחקרים קודמים רבים בתחום – שכתב יד אינו מאפשר ניבוי בעל ערך.

אפילו **תחקירים עיתונאיים** לא מדעיים על גרפולוגיה העלו תוצאות מביכות למדי. גרפולוגים מובילים בארץ שהתבקשו לאבחן פרופסור לפיזיקה ודוקטור למדעי המחשב קבעו שאין להם כישורים מתמטיים ושהאינטליגנציה שלהם נמוכה. מועמד שלישי, לעומת זאת, הם זיהו לפי כתב ידו כאדם נעים הליכות, לא תוקפני ובעל יחסי אנוש טובים. אך ללא ידיעתם, כתב היד של אותו מועמד שניתחו נלקח מהספר "ההחלטה לרצוח", המתעד מכתבים ששלחו רוצחים מורשעים מתא כלאם.

בהיעדר מחקרים איכותיים שיגבו את עיסוקם המקצועי, גרפולוגים רבים מציגים לביסוס מעמדם מחקרים שנראים מדעיים לכאורה, אך בפועל סובלים מהטיות עמוקות ומשתמשים בשיטות מחקר פגומות. באתרי אינטרנט של גרפולוגים לא מעטים אפשר למצוא **עבודות סטודנטאליות** שלא פורסמו בכתבי עת מקצועיים; **מחקרים** שבהם נתנו לגרפולוגים לנתח טקסטים לא אקראיים – למשל קורות חיים – שמאפשרים שיפוט לפי תוכן ולא לפי כתב; מחקרים **חלשים מבחינה סטטיסטית**, שמציגים ממצאים חלשים שמובהקותם נמוכה, כגון **65 אחוזי הצלחה בניבוי** של גרפולוגים לעומת 59 אחוז אצל אנשים אקראיים, ועוד.

למעשה, המחקר המוביל ביותר בנושא זה הוא מחקר של גרפולוגים ממוזרים, שכתבו כתובים לא מוכרים.

זכר אלה, ודאמריט נזי ביט / רוציג כוננות עיזמנאיות אווהוה, וטווח נומניט או נמקווח, העוסקות בהיגיון האינטואיטיבי לכאורה העומד בבסיס השיטה ובפולריות שלה. פרסומים של גרפולוגים עושים גם שימוש רב בסיפורי הצלחה נקודתיים ובראיונות עם מעסיקים המביעים את שביעות רצונם מהתמורה שקיבלו על הוצאתם הכספית המשמעותית עבור האבחון הגרפולוגי.

הראיונות ממחישים היטב כמה מועט המשקל הסגולי של הראיות, שכן הם משקפים שני כשלי חשיבה: האחד הוא **הטיית אישור** של המנהלים המרואיינים שמלכתחילה פנו לשרותיהם של גרפולוגים, ובאופן אנושי ייטו לחפש רק מידע שמאשר את דעתם ולהתעלם ממה שסותר אותה; והשני הוא **כשל השורדים**, הבא לידי ביטוי בכך שהמרואיינים הם רק אלה שיצאו מרוצים מהאבחון, ולא כל אלה שהתאכזבו ולא חזרו להיעזר בשירותיו של בעל האתר.

"ההחלטה לרצוח", מכתבים מאנשים לא חוקפניים עם יחסי אנוש טובים. לפחות מבחינה גרפולוגית | בריכת הספר

גרפולוגיה בעולם האמיתי

אגודות גרפולוגיה מרבית לטעון שניתוח כתב יד הוא כלי אבחון נפוץ מאוד לגיוס ולסינון של עובדים חדשים. לעיתים קרובות **מצוטט** ספרו של רוברט לוי "כתב יד ואיתור עובדים" משנת 1979, **שבו נטען** כי "באירופה מולדתה משמשת הגרפולוגיה באופן שגרתי לאיתור עובדים חדשים בכ-85 אחוז מהחברות". **הערכות דומות** מצוטטות בחלק מה**הספרות בתחום**, וגם ב**עיתונות**.

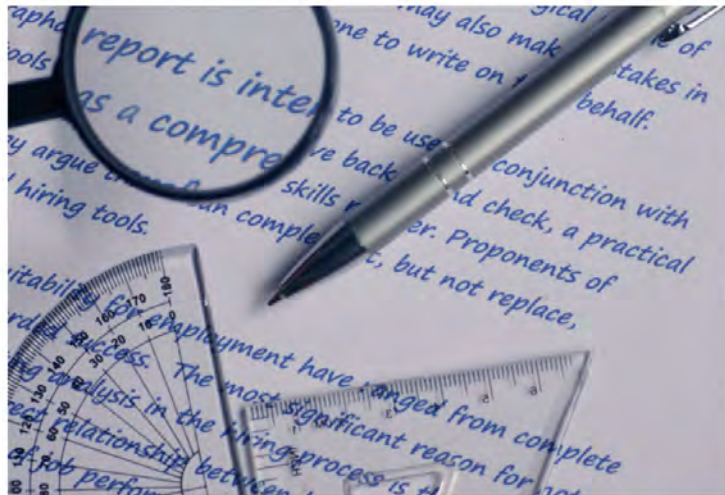
אולם מחקרים מראים שמדובר בהערכות חסרות כל בסיס. מחקרים שנעשו ב**יוון** וב**איטליה** מצאו שפחות מעשירית מהחברות השתמשו אי פעם בגרפולוגיה ככלי לאיתור עובדים או לסינון מועמדים לעבודה, ובמדינות נוספות נמצאו אחוזים נמוכים אף יותר: **בהולנד** פחות מארבעה אחוזים מהחברות השתמשו אי פעם בגרפולוגיה למטרות האלה, וב**גרמניה ונורבגיה** שני אחוז בלבד. **סדרה של חמישה מחקרים** הראתה שאפילו בשווייץ, שנטען שתפוצת הגרפולוגיה בה גבוהה במיוחד, כמעט שלא נעשה בה שימוש בפועל.

הזהירות שמגלה רוב העולם העסקי ביחס לגרפולוגיה ככלי למיון עובדים מובנת, כמובן – עסק שרוצה את העובדים הטובים ביותר לא יסתמך לצורך מיונם על שיטה שנמצאה לא יעילה במחקרים רבים. גרפולוגים אומנם מייחסים לעיתים את הממצאים השליליים ליחס מחקרי מוטה מצד החוקרים, אך הטענה הזאת לא נשמעת סבירה. את המחקרים ביצעו חוקרים רבים, ולפחות חלקם היו שמחים בוודאי להגיע לממצאים שיסיתרו את הקונצנזוס ויזכו לפרסום רב. **אחד המחקרים המרכזיים** שהפריכו את התועלת המיוחסת לגרפולוגיה אף מומן בידי **אגודת הגרפולוגים האמריקאית**, שאפילו **איימה לתבוע** את החוקרים אם יפרסמו את ממצאיהם, כשאלה לא התאימו למטרותיהם.

עם זאת, עדיין לא מעט אנשים דבקים בגרפולוגיה. גם כיום יש מי שנעזרים בה כדי לבדוק התאמה לעבודה, ללימודים או אפילו לזוגיות. מכאן גם נובעת אחת מההצדקות השכיחות לערכה של הגרפולוגיה: מדוע שמקומות עבודה יוציאו סכומי כסף לא מבוטלים על אחריותו לפי רחר יד אלחמלא הייתה רחח חועלח?

סיעון כזה לוקה בהיגיון מעגלי שאינו ניתן להפרכה, ולכן אין בו תועלת. הוא דומה, למשל, לטענות בזכות הקזת הדם, שבאירופה של ימי הביניים הייתה הטיפול הסטנדרטי ברוב המחלות, או לטענה לפיה כדור הארץ שטוח, שהתקבלה על דעתם של רבים באותה תקופה... העובדה שכולם נוהגים באורח מסוים או מאמינים בטענה כלשהי, אינה בפני עצמה ראיה לנכונותה של הטענה או ליעילותו של הטיפול.

עם זאת, מסקן להבין מה עשויה להיות הסיבה לכך שגרפולוגיה, אפילו יותר מתחומים פסאודו-מדעיים רבים אחרים, מצליחה לשמור על חזות של אמינות אובייקטיבית בעיני אנשים לא מעטים.

מה עשויה להיות הסיבה לכך שגרפולוגיה מצליחה לשמור על חזות של אמינות אובייקטיבית? אילוסטרציה של אנליזת כתב יד, עם מד זוויית וחוכית מגדלת | Shutterstock, kronikar.com

ההיגיון שמאחורי האמונה בגרפולוגיה

כתב ידינו עשיר בפרטים וייחודי לנו, ולכן המחשבה שאפשר ללמוד ממנו רבות על הכותב נשמעת לנו הגיונית ואינטואיטיבית. אבל האינטואיציה האנושית אינה מדד אמין להבנת העולם, מאחר ומנגנוני החשיבה שלנו שופעים **הטיות וכשלים**. עם השנים **אותרו ונחקרו** כמה מנגנונים פסיכולוגיים שמסבירים את כוח המשיכה של פסאודו-מדע כמו גרפולוגיה.

אפופיניה

מה זה: הנטייה האנושית למצוא **משמעות או סדר מדומים** בתוך מדגם אקראי.

ובהרחבה: מוחנו מחפש סדר ותבניות בכל מקום. כפי שאיננו מסוגלים להימנע מלקרוא טקסט שנמצא מול עינינו, אנו מוצאים בקלות צורות בעננים, **מזהים פרצופים** בסלעי מאדים או **שומעים קולות** ברעש אקראי. כתב היד, בהיותו עשיר בפרטים ושונה מאדם לאדם, מספק לנו מצע מושלם להשליך עליו את הצורך שלנו בסדר. מערכות עיבוד הנתונים וזיהוי התבניות שלנו מתקשות להאמין ששפע המידע הזה הוא אקראי או חסר משמעות.

אנו מוצאים בקלות צורות בעננים, מזהים פרצופים בסלעי מאדים או שומעים קולות ברעש אקראי. ה"פנים" על

מתאם מדומה

מה זה: אמונה בקיומו של קשר בין אירועים או תכונות שאינם תלויים זה בזה.

ובהרחבה: הצורך במציאת חוקיות וסיבתיות מוביל אותנו למצוא קשרים שאינם קיימים, כגון חולצת מול שאנחנו חייבים ללבוש כדי לנצח בתחרות או הקשה בעץ כדי להימנע ממזל רע.

מתאמים מדומים **נחקרו לראשונה בשנות ה-60**, ובהקשר הגרפולוגי הודגמה התופעה **בסדרת ניסויים** שנעשו בשנת 2000. בניסויים אלה קיבלו המשתתפים דוגמאות של כתבי יד ותיאורי אישיות קצרים שניתנו באקראי ושלא היה כל קשר אמיתי ביניהם. התברר שגם משתתפי הניסוי שהיו חסרי כל הכשרה בניתוח כתב יד המציאו מחדש את הקישורים המקובלים בגרפולוגיה: הם הסיקו שכתב גדול משמעו אנוכיות וכתב קטן מעיד על צניעות; נטייה קדימה בכתב היד מעידה על מוחצנות רגשית ונטייה אחורה מלמדת על מופנמות; כתב זוויתי מעיד על ישירות ותוקפנות, כתב מעוגל על חברותיות, כתב מרובע על גישה מעשית וכן הלאה.

בפועל לא היה כל קשר בין הקישורים האינטואיטיביים האלה לבין תכונות האישיות של הכותבים כפי שנמדדו במבדקים פסיכולוגיים. משתתפי הניסוי פשוט השתמשו בדמיון אסוציאטיבי כדי ליצור מתאם מדומה בין מאפייני כתב יד למאפייני אישיות. קשר יפה שכן **נמצא** היה בין שיטות ההיסק של גרפולוגים מקצועיים לבין אלה של אנשים אקראיים. אלה גם אלה הצביעו על אותם מתאמים מדומים, אינטואיטיביים אך שגויים, בניסיונם לשער תכונות אופי על פי כתב יד.

צורך במציאת חוקיות וסיבתיות מוביל אותנו למצוא קשרים שאינם קיימים - כמו בין חתול שחור למזל רע. בחזרה צועדת בשביל מול חתול שחור | Shutterstock, The Curious Pirate

הטיית בחירה

מה זה: הסקת מסקנות על בסיס מדגם שאינו אקראי.

ובהרחבה: במקומות שבהם נעשה בו שימוש, המבדק הגרפולוגי הוא רק **אחד השלבים** במיון עובדים למקום עבודה חדש, ובדרך כלל לא אחד מהשלבים הראשונים. לפניו נהוג לדרוש מהמועמדים להציג קורות חיים, לעמוד בדרישות בסיס כמו רמת השכלה מסוימת או ניסיון קודם, לעבור ריאיון אישי ועוד. לכן סביר להניח שרוב המועמדים שמגיעים לאבחון גרפולוגי כבר הוכיחו התאמה בסיסית לתפקיד המבוקש. כלומר, לעובדים שהתקבלו לעבודה אחרי אבחון גרפולוגי יש סיכוי טוב להצליח בתפקידם בלי קשר לאבחון עצמו.

הטיית אישור

מה זה: בחירה ועיבוד של מידע **באופן מגמתי**, כך שיתמוך באמונות קודמות.

ובהרחבה: סביר להניח שמעסיק שמשלם על מבדקים גרפולוגיים מניח שהם יעילים, שהרי אחרת לא היה משקיע בהם. לכן אם העובד אכן מתאים לתפקידו המעסיק יראה בזה ראייה להצלחת השיטה; ולעומת זאת במקרים שבהם המעסיק מתאכזב מהעובד הוא ייטה לייחס את הכישלון לגורמים אחרים, כגון קשיי התאקלמות, בעיות אישיות, שיבוץ לא מדויק וכיוצא בזה.

הדגמה יפה להטיות אישור מוצאים גם בטענותיהם של גרפולוגים מפורסמים. כך בחר למשל הגרפולוג ברטרם דורנד (Durand), מנהל רשת בינלאומית לגיוס מנהלים, **להגן** על השימוש בשיטה לסינון מועמדים: "העובדה שאי אפשר למדוד את הצלחתה של השיטה באופן מתמטי או סטטיסטי לא אומרת שמדובר בכלי חסר תוקף. מידת שביעות הרצון שכל הלקוחות מציינים בשאלוני המשוב היא גבוהה ביותר". תיאור יפה של הטיית אישור: הכלי שבו השתמשנו נבדק ולא נמצא שהוא יעיל, אבל הלקוחות ששילמו עבורו מרוצים.

"הכלי שבו השתמשנו נבדק ולא נמצא שהוא יעיל, אבל הלקוחות ששילמו עבורו מרוצים". אילוסטרציה של הטיית האישור | קולו אור

אפקט פורר

מה זה: התייחסות ל**תיאור כללי ומעורפל** שעשוי להתאים לאנשים רבים כאילו הוא מתייחס אלינו באופן אישי.

ובהרחבה: בשנת 1948 החליט הפסיכולוג ברטרם פורר (Forer) לערוך ניסוי בקורס מבוא לפסיכולוגיה שלימד. באחד השיעורים הוא ביקש מ-39 הסטודנטים שנכחו בכיתה למלא שאלון פסיכולוגי מפורט. כעבור שבוע הוא החזיר לכל אחד מהם את האבחון שהתקבל וביקש מהם לדרג עד כמה הכתוב מתאר אותם במדויק. אחרי שכל הציונים נאספו, עם ציון התאמה ממוצע גבוה של 86 אחוז, חשף פורר שכולם קיבלו את אותו טקסט. כל משתתף היה בטוח שהטקסט התייחס ספציפית אליו ונתן לו ציון התאמה אישית גבוה, אף על פי שהוא כלל רק **תיאור אישיות מעורפל וגנרי** שהיה זהה אצל כולם.

קוסמים ו"אומני חושים" למיניהם מרבים להשתמש באפקט הזה במסגרת טכניקת **קריאה קרה**, שמאפשרת להם ליצור את הרושם שהם קוראים את תכונותיו, מחשבותיו או תולדותיו של מי שמולם. לפעמים התופעה הזו מכונה אפקט ברנום, כינוי שנטבע ב**שנות ה-50** על שם איש הקרקס פ"ט ברנום (Barnum), שנהג להשתמש בו במופעי מנטליזם.

פורר לקח את **ניתוח האישיות** שחילק לסטודנטים שלו מתחזיות אסטרולוגיות, ולא בכדי: רוב ההורוסקופים האסטרולוגיים מציינים לאפקט פורר, כמו גם קריאה בכף היד, קריאה בקפה ו... אבחונים גרפולוגיים.

לא פעם מה שנראה נכון ואינטואיטיבי על פניו, רחוק מלהיות נכון בפועל. השיטה המדעית שואפת לנטרל את הדרכים הרבות שבהן ידע קיים וציפיות מוקדמות מעוותים את הבנתנו. במקרה של גרפולוגיה יש מגוון מנגנונים פסיכולוגיים הפועלים יחד לעודד אותנו להאמין שכתב היד שלנו מבטא את תכונותינו, אך בדיקות מדויקות מגלות שוב ושוב שהניסיון

מחירי תחת

התנהגות ופסיכולוגיה
גרפולוגיה
סקנקות
הטיית הבחירה
הטיית האישור
אפקט פורר
אפקט ברנום
מבחני אישיות
מבחני מיון
אפופניה
מתאם מדומה
כשל השורדים
קריאה קרה
מדע בגובה האוזניים

16 תגובות

נשוא (לא חובה)

הקליד כאן להוספת תגובה

שם

אימייל

אני לא רובוט

שמעון

א', 03/13/2022 - 13:06

אמונות דתיות

שלום קולו, אשמח לכתוב לך באופן פרטי, תוכל לתת לי פרטים שאפשר ליצור איתך קשר ישיר, אם תסכים כמובן...

השב

נעה

ב', 01/18/2022 - 21:57

למגיבה דניאל, באמצע הכתבה

למגיבה דניאל, באמצע הכתבה מובאת תמונה הממחישה כיצד מתוך כל העובדות אנו רואים רק את מה שאנו מאמינים בנכונותו. הייתי ממליצה לך גם לברר אודות עיקרון הטיית האישוש. היית ממליצה לך לבדוק את נושא האמונה הדתית בצורה קצת יותר אובייקטיבית.

השב

גדי מ

ה', 09/16/2021 - 19:13

דווקא מזור לי (ואם הבנתי נכון)

דווקא מזור לי (ואם הבנתי נכון, גם אתה מתייחס לכך בעניין האינטואיציה): נראה אינטואיטיבית שכל פעולה של אדם שמבוקרת על ידי מוחו (למשל - צורת הליכה, אופן דיבור, צורת אכילה וכו') תהיה קשורה לפעילות מוחו, כלומר למאפייני יכולת והתנהגות. בניגוד חד מקריאה בקפה או אסטרולוגיה וכו'. לי זה דווקא נראה מזור. יתכן כי השיטות בהן משתמשים הגרפולוגים מפספסות משהו שבכל זאת קיים, גם אם הוא חלש וקשה לאיתור

השב

חניאל קורן

ב', 06/01/2021 - 11:49

מנסיון אישי - גרפולוגיה היא מדהימה

קראתי פעם חוות דעת גרפולוגית של אשה שאני מכיר היטב. חוות הדעת אבחנה את אישיותה בדיוק מדהים! והיא אפילו תיארה דברים שאני לא כל כך שמתי לב אליהם קודם. אבל זה רק מקרה אחד ואין די בזה כדי להסיק מסקנות גורפות.

צבי

ד', 05/19/2021 - 23:28

למידת מכונה

האם נסו לתת לרשת ניורונים אפיונים פסיכולוגים וכתב יד של אותו האדם וניסו לאמן את הרשת לתת מתוך הכתב יד אפיון פסיכולוגי? כי במאמר המצרף הראתם שהשיטות של הגרפולוגים לא נכונות, אבל זה לא אומר שאין קשר בין כתב יד לאפיון פסיכולוגי, ניסוי כמו שמוצג למעלה יוכל לחסוף את הקשר הזה במידה הוא קיים.

להשג

קולו אור

ה', 05/20/2021 - 05:13

שימוש ברשתות ניורונים לניתוח כתב

שלום צבי, פרטתי קצת למטה בתגובה לשואל אחר בשם שמעון עד אפליקציות של ניתוח כתב יד לצרכים פורנזיים. שם אכן משתמשים בלמידת מכונה, אבל פחות לצרכים פסיכולוגיים ויותר כדי לנסות לבנות פרופיל פרמטרי של כתב יד לבדיקת אותנטיות, בשדה שנקרא QDE או Questioned Document Analysis. בעשור האחרון התחום התקדם בצורה פנומנלית, ויש כבר אלגוריתמים מרשימים מאד לקריאת וזיהוי כתב יד שברוב מוחלט מהמקרים עקפו מזמן את היכולת אנושית מבחינת מהירות ודיוק. כל זה אמור בתחום הפרגני - בתחום הפסיכולוגי לא מוכר לי מחקר שמנסה לנתח כתבי יד מול פרופיל פסיכולוגי ולזהות קורלציה. שאלת המחקר תהיה האם אכן קיימת קורלציה כזו (הטיעון הגרפולוגי) ופשוט היכולת הדיאגנוסטית של אנשים מוגבלת מדי לזהות אותה, או שכתב היד מושפע מדי מגורמים אקראיים והקורלציה היא רק בעיני המתבונן. מאחר ויש אנשים הסבורים שיש ממש בטיעון הגרפולוגי, אני יכול לדמיין מצב בו יש בעתיד מחקר כזה.

להשג

דניאל

ב', 05/17/2021 - 09:07

כתבה מרתקת!

כמי שהפכה לאתאיסטית, מצאתי חלק מהטיעונים ללמה מאמינים בגרפולוגיה כמאוד רלוונטיים גם באמונה דתית.

להשג

נעה

ג', 01/18/2022 - 21:58

באמצע הכתבה מובאת תמונה

באמצע הכתבה מובאת תמונה הממחישה כיצד מתוך כלל העובדות אנו רואים רק את מה שאנו מאמינים בנכונותו. הייתי ממליצה לך גם לברר אודות עיקרון הטיית האישוש. היית ממליצה לך לבדוק את נושא האמונה הדתית בצורה קצת יותר אובייקטיבית.

להשג

קולו אור

ב', 05/17/2021 - 12:07

תודה רבה!

אכן, במקור הכתבה היתה כללית הרבה יותר, והתייחסה בעיקר להיוריסטיקות והטיות חשיבה כאשר הגרפולוגיה היתה לצורך אילוסטרציה בלבד. אבל מאחר וזה גדל וגדל, הוחלט לבסוף להפריד את העניין ולתת לאילוסטרציה מקום משלה. בשבועות הקרובים אני מקווה להשלים את הכתבה הנפרדת, שתתמקד בהטיות חשיבה שונות (שמשקפות בכל היבט של תפיסת האדם את העולם סביבו - מקבלת החלטות ועד אמונה דתית) ובנסיגות של השיטה המדעית להתגבר על ההטיות האלה. תודה!

להשג

האם יש דברים אחרים שכן ניתן ללמוד

האם ניתן ללמוד דברים כמו לחץ בומן הכתיבה? למשל לפי לחץ הכתב או בהשוואה לסקסטים אחרים של הכותב האם ניתן ללמוד אם כפו עליו לכתוב (סטייל שבוי וכדו') ובמילים אחרות האם ניתן להבין מהכתב דברים לגבי מצב הרוח והתנאים של הכותב באותו זמן תודה על המאמר

להעבר

קולו אור

ב', 05/17/2021 - 12:15

מה כן אפשר ללמוד מכתב יד

היי שמעון,
אני לא מכיר מחקרים על נסיון להתחקות אחרי מצב רגשי או נפשי בעקבות כתב יד.
עם זאת, כן יש מומחים העוסקים במה שנקרא ניתוח פורנזי של כתב יד (Forensic Handwriting Analysis) ובעיקר סביב התחום שנקרא "questioned document examination" או QDE. מדובר על נסיונות לברר האם מסמכים הם אותנטיים ואכן נכתבו או נחתמו על ידי מי שנטען שנכתבו או נחתמו על ידו. יש לזה חשיבות עצומה הרבה פעמים בחקירות משטרתיות או בהליכים משפטיים.
אתה יכול לקרוא לא מעט חומר על QDE, יש אפילו ערך על זה בוויקיפדיה, וכאן יש פריימר לא רע: <http://www.forensicsciencesimplified.org/docs/how.html>
משתמשים גם לא מעט באמצעים כימיים, פיזיקליים ומיקרוסקופיים (ניתוחי די, נייר וכו'), אבל גם בניתוחי נתב יד, בעיקר ניתוחים השוואתיים לכתבי יד וחתומות שידוע שהם נאמנים למקור. כתב יד הוא מאד ייחודי, ויש כבר מודלים של למידת מכונה (AI) שמנתחים כתבי יד באופן פרמטרי לפי עשרות ואפילו מאות משתנים (נברו אותיות יחסיים, רווחים בתוך ובין אותיות, מימדי אותיות, חוזק לחיצה בחלקים שונים של האות, אופן התנועה בין אותיות לאותיות אחרות וכו') ואחרי אימון עם כתבים של אדם המודלים יכולים לקבוע ברמת ביטחון לא רעה האם טקסט חדש הוא נאמן למקור או דיוף.
זה די ישן (2010) אבל נותן סקירה יפה של הרקע למחקר שבוצע בנושא. מאז כמוכן שהתחום כבר התקדם המון - <https://www.ojp.gov/pdffiles1/nij/grants/232745.pdf>

להעבר

אנונימי

ש', 05/15/2021 - 13:03

שאלת ידע כללי

מאמר מרתק וכתוב בצורה נהירה מאוד . ובהודמנות זאת מיישהו במקרה יודע למה משתמשים במילה "קרה" בצמד המלים "קריאה קרה" ? כלומר מה מקור הביטוי ומדוע התעקשו על המילה קרה ולא מילה אחרת. (כל המקורות שמדברים על המונח שמצאתי לא מתיחסים לשאלה...

להעבר

קולו אור

ב', 05/17/2021 - 12:28

קריאה חמה וקרה

היי,
במקרה אני מניע מתחום אמנויות הבמה ומכיר לא מעט מנטליסטים וקוסמים (-):
"קריאה" היא כינוי להצגת ידע שאתה לא אמור לדעת על מי שמולך, כגון קריאה מחשבותיו/ה.
"קריאה קרה" הכוונה לקריאה המבוצעת ללא ידע מוקדם - יש כמה טכניקות לעשות את זה, וכאן בכתבה עקרון פורר הוא דוגמה קלאסית. יש עוד לא מעט טכניקות כמו shotgunning ואחרות - זה תחום מרתק.
"קריאה חמה" היא קריאה שכן נעזרת בידע מוקדם, שמי שהקריאה מבוצעת עליו פשוט לא מודע אליו. למשל על ידי תחקיר מוקדם, על ידי מתנדב מושתל המזין מידע באופן סמוי (למשל מגלה את הקלף שאפשר לראות רק מצד המתנדב וכו'), על ידי נתינת אשליה של בחירה למתנדב (בזמן שבעצם מה שהוא בוחר נתון מראש), על ידי "שתילת" רמזים סוגסטיביים ועוד. אני חושב שמקור המונח, מבחינה אטימולוגית, הוא בשימוש אחר ועתיק הרבה יותר של cold reading, שמתיע מעולם התיאטרון והמוזיקה. בתחומים האלה המשמעות היא קריאה (או נגינה) בפעם הראשונה של תסריט, מחזה או פרטיטורה בלי שהוא נקרא לפני כן וכך בעצם לא היתה למבצע אפשרות "להתחמם" עליו.
משתמשים בזה לפעמים באודישנים - כשרוצים לראות כמה טוב מתמודדים מוזיקאיים או שחקנים עם טקסט או פרטיטורה שלא היתה להם את האפשרות להתכונן עליהם, והם נאלצים להתמודד איתם מול הבוחן ללא חימום - כלומר באופן "קרי".
לא נתקלתי בשימוש בביטוי לגבי מנטליזם לפני סוף המאה ה 19, לכן אני חושב שזה שימוש מאוחר בביטוי המקורי מעולם התיאטרון/מוזיקה, שקדם

11. אנשן מוהניק און האמונה - מוזנר ער "זקן וא"א אונט זאגט
מוקדמת.
אני לא בטוח ב-100% שההסבר הזה אכן מדויק, אבל הוא הטוב ביותר
המוכר לי, וחיפשתי לא מעט.
אם תמצא הסבר אחר אשמח למקורות!

השב

חנן

ב, 12:41 - 05/17/2021

תודה רבה קולו אור

אכן התכוונתי להבנה של המקור ולא הפירוש- ונתת הסבר מאוד הכיני -
שוב תודה

השב

רוני רהב

א, 03:20 - 05/14/2021

גרפולוגיה

מדהים, כתבה מעניינת. תודה והמשיכו לכתוב דברי מדע.

השב

קולו אור

א, 20:46 - 05/14/2021

תודה רבה רוני רהב!

איזה כיף לשמוע.

השב

הרשמה לניוזלטר:

השימוש כפוף לתנאי השימוש ומדיניות הפרטיות

דף הבית | כלים | דרושים | צור קשר | מדיניות הפרטיות | תנאי שימוש | הצהרת נגישות

